

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania W. M.
od decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o wypłatę świadczeń w
zbiegu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 10 marca 2008 r.,
na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 10 października 2007 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 10 października 2007 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację W. M. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 marca 2007 r., którym oddalono odwołanie wnioskodawczynie od decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 24 stycznia 2007 r., odmawiającej wypłaty w zbiegu emerytury rolniczej i emerytury pracowniczej.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawczynie zarzuciła: 1) naruszenie prawa materialnego, to jest: a) art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, „ponieważ w sprawie ma zastosowanie art. 107 ust. 1 tej ustawy, gdyż długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, a tym samym uprawnienie wnioskodawczynie do renty inwalidzkiej rolniczej istnieje u

wnioskodawczyni od czerwca 1990 r. i jej uprawnienie do zbiegu świadczeń wynika z przepisów dotychczasowych – art. 35 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznych rolników indywidualnych i członków ich rodzin”; b) art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o niektórych warunkach funkcjonowania ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, 3) art. 5 k.c., poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, kiedy organ rentowy uniemożliwiał wnioskodawczyni złożenie wniosku o przyznanie renty rolniczej; 2) naruszenie przepisów prawa procesowego mających istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 328 § 2 k.p.c., poprzez nieodniesienie się do przyczyn niezawinionego przez wnioskodawczynię opóźnienia w złożeniu wniosku o rentę rolniczą i przekazania gospodarstwa rolnego następcy.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniony został: 1) występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „polegającego na ustaleniu, czy wnioskodawczyni przysługuje uprawnienie do wypłaty w zbiegu świadczenia rolniczego i pracowniczego w sytuacji, kiedy długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym istnieje od czerwca 1990 r., a organ rentowy uniemożliwiał złożenie wniosku o rentę w przepisany terminie, zaś opóźnienie w przekazaniu gospodarstwa rolnego następcy wynikało z opieszałości organów administracyjnych i niewydolności Państwowego Biura Notarialnego” 2) oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej z uwagi na powyższe przyczyny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie zaskarżonego orzeczenia (pkt 1), przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (pkt 2), wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (pkt 3) oraz wniosek o uchylenie lub zmianę orzeczenia (pkt 4). Przepis art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. jednoznacznie więc wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej i jego uzasadnienie stanowiły odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Uzasadnienie wniosku powinno nawiązywać do określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zgodnie z tym przepisem Sąd

Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § pkt 3 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych punktach art. 398⁴ § 1 k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (pkt 2) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia (pkt 3). Chodzi bowiem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach rozpoznawania skargi kasacyjnej. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają rozpoznaniu na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjnej i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych lub ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Skarga kasacyjna powinna więc być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw i pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać.

Jeśli skarżący powołuje jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to winien mieć na uwadze, że zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem

prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC z 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP z 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda z 2004 7-8, poz. 51). Ponadto rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów. Z kolei z przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący winien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, niepublikowane; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej skargi kasacyjnej należy stwierdzić, że nie spełnia ona powyższych wymogów a konstrukcja wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania jest na pograniczu niedopuszczalności skutkującej odrzuceniem skargi. Po pierwsze, w ramach przesłanki występowania w sprawie

istotnego zagadnienia prawnego skarżąca formułuje pytanie bez odniesienia go do jakichkolwiek unormowań prawnych, co już samo w sobie nie pozwala na ocenę, czy zagadnienie to ma rzeczywiście charakter zagadnienia prawnego. Wywody skarżącej wskazują natomiast, że chodzi jej w istocie o zajęcie przez Sąd Najwyższy stanowiska co do zarzutów przedstawionych zaskarżonemu wyrokowi w ramach podstaw kasacyjnych. W konsekwencji sformułowane przez skarżącą pytanie nie jest wymagającym zaangażowania Sądu Najwyższego zagadnieniem prawnym. Po drugie, przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie została w żaden sposób uzasadniona poza odwołaniem się do konieczności rozstrzygnięcia skonstruowanego zagadnienia prawnego, co już samo w sobie stanowi sprzeczność. Skoro bowiem wnioskodawczyni odwołuje się do przesłanki występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, przeto nie może jednocześnie wykazywać, iż naruszenie w tym zakresie prawa przez Sąd drugiej instancji jest widoczne *prima facie*.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.